

คุณลักษณะที่สำคัญของหัวหน้าทีมกีฬา : กรณีศึกษาการแข่งขันกีฬามหาวิทยาลัยแห่งประเทศไทย

THE MAIN CHARACTERISTICS OF SPORT TEAM CAPTAINS : A CASE STUDY
OF THE UNIVERSITY SPORTS OF THAILAND

เกษม ช่วยผนัง

สาขาวิชาพลศึกษา วิทยาลัยการฝึกหัดครู มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

bob2560@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ความคิดเห็นของผู้ฝึกสอนที่มีต่อคุณลักษณะที่สำคัญของหัวหน้าทีมกีฬา 2) เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ฝึกสอนที่มีต่อคุณลักษณะที่สำคัญของหัวหน้าทีมกีฬา จำแนกตามผู้ฝึกสอนที่มีคุณวุฒิสถาพลศึกษาหรือกีฬา กับผู้ฝึกสอนที่ไม่มีคุณวุฒิสถาพลศึกษาหรือกีฬา และ 3) ข้อเสนอเชิงนโยบายต่อผู้มีหน้าที่พิจารณาคัดเลือกหัวหน้าทีมกีฬา วิธีวิจัยเป็นแบบผสมผสานทั้งวิธีวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ประชากรที่ศึกษา คือ ผู้ฝึกสอนกีฬาประเภททีมที่เข้าร่วมแข่งขันกีฬามหาวิทยาลัยแห่งประเทศไทย ครั้งที่ 44 ณ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี กลุ่มตัวอย่าง 136 คน โดยการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามชนิดกีฬาและกีฬาแต่ละชนิดได้มาด้วยการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ใช้แบบสอบถามและแบบบันทึกข้อมูลการสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่า t-test ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการศึกษาพบว่า 1) ผู้ฝึกสอนมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่สำคัญของหัวหน้าทีมกีฬาในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด คุณลักษณะที่สำคัญของหัวหน้าทีมกีฬาด้านที่มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด คือ น้ำใจนักกีฬา รองลงมา ได้แก่ มนุษย์สัมพันธ์ การจงใจ และภาวะผู้นำ นอกจากนี้มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด คือ บุคลิกภาพ และการสื่อสาร ตามลำดับ 2) ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ฝึกสอนที่มีคุณวุฒิสถาพลศึกษาหรือกีฬา กับผู้ฝึกสอนที่ไม่มีคุณวุฒิสถาพลศึกษาหรือกีฬา ทั้งในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน และ 3) ข้อเสนอเชิงนโยบายต่อผู้มีหน้าที่พิจารณาคัดเลือกหัวหน้าทีมกีฬา โดยพิจารณาจากคุณลักษณะที่สำคัญของการเป็นหัวหน้าทีมกีฬา ควรใช้กระบวนการมีส่วนร่วมในการคัดเลือกหัวหน้าทีมกีฬา ถ้าเป็นการแข่งขันระดับนานาชาติควรเพิ่มเกณฑ์ด้านความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษ ควรมีการประเมินหัวหน้าทีมเพื่อนำไปสู่การพัฒนาและปรับปรุงข้อบกพร่องต่าง ๆ และควรมีการส่งเสริมให้หัวหน้าทีมได้รับการฝึกอบรมหรือให้ความรู้เพิ่มเติมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะที่สำคัญในการเป็นหัวหน้าทีมกีฬา

คำสำคัญ : คุณลักษณะที่สำคัญ, หัวหน้าทีมกีฬา, การแข่งขันกีฬามหาวิทยาลัยแห่งประเทศไทย

Abstract

The purposes of this study were 1) to study the opinions of the coaches toward the important characteristics of sport team captains, 2) to compare the opinions of the coaches toward the main important characteristics of the sport team captains classified according to those who were qualified in physical education or sports and who were not qualified, and 3) to propose the policy suggestion toward those who have the responsibility to select the sport team captains. The research methodology by used mixed methodologies of quantitative and qualitative research. The study population were coaches team sports participating in The 44th University Sports of Thailand at Suranaree University of Technology. 136 coaches were the sample of this study by randomly classification according to the sport type and random sampling was used in collecting data of each sport. The questionnaires and interview recording forms were the research instruments. The quantitative data were analyzed by the frequency, percentage, mean, standard deviation and t-test. The qualitative data were analyzed by content analysis.

The results were as follows: 1) the opinions of coaches toward the main important characteristics of sports team captains as a whole were at highest level. The aspect that gained the highest means score was sportsmanship. Human relationship, motivation, and leadership was the second while the personality and communication were at the high level accordingly, 2) the comparison between coaches who were qualified in physical education or sports and who were not qualified as a whole and each aspect was no significance, and 3) the policy suggestion toward those who have the responsibility to select the sport team captains. The process of the team participation should be applied. If the competition was an international game, some abilities in English communication should be added. It should also have an evaluation the sports team captains for developing some weaken points, and to promote the sports team captains by training some main characteristics of the sport team captains.

Keywords: Main Characteristics, Sport Team Captains, The University Sports of Thailand

บทนำ

การเล่นกีฬาถือเป็นกระบวนการหนึ่งในการพัฒนาคนอย่างมีประสิทธิภาพ ช่วยเสริมสร้างให้บุคคลมีพละนาถัยสมบุดรณั้แข็งแรง ปราศจากโรคภัยไข้เจ็บ มีจิตใจที่แจ่มใส อารมณ์มั่นคง สามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมได้อย่างเหมาะสม และยังมีส่วนในการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมอันดี ทั้งในด้านความ

ข้อสัจธรรมที่สุด ความมีระเบียบวินัย มีความรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่น การเล่นเกมกีฬาที่มีคุณลักษณะเฉพาะพิเศษ กล่าวคือ มีความสุขเมื่อได้เล่น มีความสนุกสนาน มีสีสัน และมีเสน่ห์แห่งความท้าทาย สามารถดึงดูดผู้ชมและสื่อต่าง ๆ รวมทั้งผู้สนับสนุนที่ก่อให้เกิดรายได้ ทำให้มีอาชีพหรือเป็นธุรกิจกีฬาในทุกระดับ ทั้งรายการกีฬาต่างท้องถิ่น ระดับชาติ ระดับภูมิภาค ระดับทวีป และระดับโลกที่มีมูลค่ามหาศาล การเล่นเกมกีฬาจึงเป็นที่นิยมและดึงดูดใจของคนทั่วโลก

การแข่งขันกีฬาแต่ละชนิดให้ประสบความสำเร็จนั้น โดยเฉพาะกีฬาประเภททีม นอกจากมีผู้จัดการทีม ผู้ฝึกสอน และผู้ช่วยผู้ฝึกสอนแล้ว “หัวหน้าทีม” ถือว่าเป็นผู้มีบทบาทสำคัญอีกผู้หนึ่งที่ได้รับมอบหมายจากผู้ฝึกสอน เพื่อทำหน้าที่เป็นตัวแทนของทีมในการสื่อสารระหว่างผู้ฝึกสอนกับผู้เล่นในทีม ตามที่ผู้ฝึกสอนมอบหมายทั้งในสนามและนอกสนามแข่งขัน และการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ เป็นผู้แทนทีมในสนามที่สามารถขอคำชี้แจงหรือคำอธิบายกับผู้ตัดสินได้ รวมทั้งปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ แทนผู้ฝึกสอนด้วย หรืออาจกล่าวได้ว่า “หัวหน้าทีม คือ ผู้ฝึกสอนคนที่สองของทีม” การเล่นเกมกีฬาเป็นทีมจึงต้องมีผู้นำที่เป็นศูนย์รวมของทีมเพื่อให้ทุกคนปฏิบัติตามก็คือ หัวหน้าทีม ซึ่งต้องเป็นผู้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ครบถ้วนในทุก ๆ ด้าน มีความโดดเด่นและเป็นแบบอย่างที่ดี จึงเป็นหัวหน้าทีมที่จะประสบความสำเร็จได้ ดังนั้น การคัดเลือกผู้เล่นที่จะมาเป็นหัวหน้าทีมจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง จึงเป็นหน้าที่ของผู้ฝึกสอนหรือผู้เกี่ยวข้องกับกีฬานั้น ๆ ว่า ถ้าต้องการให้ทีมประสบความสำเร็จหรือมีผลงานตามที่ต้องการแล้ว จำเป็นต้องพิจารณาให้รอบคอบในการคัดเลือกหัวหน้าทีมว่า ต้องการหัวหน้าทีมแบบใดและมีคุณลักษณะเป็นอย่างไร

ผู้วิจัยในฐานะที่เคยเป็นผู้ฝึกสอนและผู้จัดการทีมในการแข่งขันกีฬามหาวิทยาลัยแห่งประเทศไทย และกีฬามหาวิทยาลัยโลก และเคยดำรงตำแหน่งรองประธานกรรมการบริหารกีฬามหาวิทยาลัยแห่งประเทศไทย ประกอบกับยังไม่มีผู้ใดศึกษาวิจัยมาก่อน จึงได้ศึกษาวิจัยคุณลักษณะที่สำคัญของหัวหน้าทีมกีฬากรณีศึกษาการแข่งขันกีฬามหาวิทยาลัยแห่งประเทศไทย เนื่องจากการแข่งขันกีฬามหาวิทยาลัยแห่งประเทศไทยนั้น โดยเฉพาะกีฬาประเภททีมต้องมีการแข่งขันรอบคัดเลือกทีมจากสถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ ในแต่ละเขตภูมิภาคทั่วประเทศ เพื่อเข้าสู่รอบสุดท้ายหรือรอบมหกรรม จึงมีทั้งนักกีฬาและผู้ฝึกสอนที่มีคุณภาพและมีมาตรฐานสูง มีนักกีฬาหลายคนเล่นให้กับสโมสรกีฬาต่าง ๆ และเป็นนักกีฬาทีมชาติ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้ฝึกสอนที่มีต่อคุณลักษณะที่สำคัญของหัวหน้าทีมกีฬา
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ฝึกสอนที่มีต่อคุณลักษณะที่สำคัญของหัวหน้าทีมกีฬา จำแนกตามผู้ฝึกสอนที่มีคุณวุฒิสถาบันพลศึกษาหรือกีฬากับผู้ฝึกสอนที่ไม่มีคุณวุฒิสถาบันพลศึกษาหรือกีฬา
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอเชิงนโยบายต่อผู้มีหน้าที่พิจารณาคัดเลือกหัวหน้าทีมกีฬา

การทบทวนวรรณกรรม

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาคุณลักษณะที่สำคัญของหัวหน้าทีมกีฬา ใน 6 ด้าน ได้แก่ 1) ภาวะผู้นำ 2) บุคลิกภาพ 3) การสื่อสาร 4) การจงใจ 5) มนุษยสัมพันธ์ และ 6) น้ำใจนักกีฬา และข้อเสนอเชิงนโยบายต่อ

ผู้มีหน้าที่พิจารณาคัดเลือกหัวหน้าทีมกีฬา โดยใช้แนวคิดของ Barnard (1969) ที่กล่าวถึงลักษณะที่ดีของหัวหน้าทีม ได้แก่ ความเป็นชีวิตชีวาและอดทน ความสามารถในการตัดสินใจ ความสามารถในการจูงใจ ความรับผิดชอบ และความฉลาดมีไหวพริบ ผนวกกับแนวคิดของ Quible (1980) ที่กล่าวว่าลักษณะที่ดีของหัวหน้าทีม ประกอบด้วย มีศิลปะในการทำงาน ฉลาด รอบรู้ และกล้าตัดสินใจ ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมและใส่ใจปรับปรุงงาน มีความซื่อสัตย์ ขยัน และมีความคิดริเริ่ม มีความยุติธรรม สุขภาพแข็งแรง และทำงานร่วมกับผู้ร่วมงานได้ และแนวคิดของ Sachs (1996) ที่กล่าวว่าลักษณะของหัวหน้าทีมที่ดี ได้แก่ มีความเข้าใจตนเอง ยอมรับฟังและเคารพในความคิดเห็นของผู้อื่น มีความเข้าใจในสถานการณ์ของผู้ร่วมงาน มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และสามารถนำความคิดเห็นของผู้ร่วมงานไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่หน่วยงานได้ นอกจากนี้ Terry (2016) หรือ “กัปตันเจที” อดีตหัวหน้าทีมสโมสรฟุตบอลเชลซีและทีมชาติอังกฤษ ที่กล่าวว่า สิ่งที่สำคัญที่สุดของหัวหน้าทีม คือ การทำให้ได้รับการยอมรับจากเพื่อนร่วมทีมและต้องเรียนรู้เพื่อนร่วมทีม จึงให้ความสนิทสนมเป็นกันเองกับเพื่อนร่วมทีมทุกคน การฝึกซ้อมอย่างหนักทุกวันกับเพื่อนร่วมทีม จะสร้างความประทับใจให้กับสมาชิกในทีม รวมทั้งจากการที่ได้ทุ่มเทการเล่นในสนามทุก ๆ ครั้ง จะทำให้ได้รับการยอมรับมากยิ่งขึ้น

จากแนวคิดดังกล่าว จึงนำมาเป็นกรอบแนวคิดของขอบเขตเนื้อหาการวิจัยโดยเฉพาะตัวแปรตาม และเป็นกรอบในการสร้างเครื่องมือการวิจัยทั้งแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตประชากร

ประชากรที่ศึกษา คือ ผู้ฝึกสอนกีฬาประเภททีมที่เข้าร่วมแข่งขันกีฬามหาวิทยาลัยแห่งประเทศไทย ครั้งที่ 44 “สุรนารีเกมส์” ระหว่างวันที่ 21 กุมภาพันธ์ ถึงวันที่ 2 มีนาคม พ.ศ. 2560 ณ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี จังหวัดนครราชสีมา ที่หัวหน้าทีมมีบทบาทเด่นชัดในการปฏิบัติหน้าที่ ในกีฬา 6 ชนิด ได้แก่ ฟุตบอล วอลเลย์บอล บาสเกตบอล ฟุตซอล รักบี้ฟุตบอล และฮอกกี้ จำนวน 207 คน กลุ่มตัวอย่างกำหนดตามตารางของ Krejcie and Morgan (1970) ทำการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามชนิดกีฬา และกีฬาแต่ละชนิดได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย จำนวน 136 คน เพื่อศึกษาข้อคิดเห็นที่มีต่อคุณลักษณะที่สำคัญของหัวหน้าทีมกีฬา ส่วนการสัมภาษณ์เลือกตัวอย่างแบบเจาะจง จำนวน 21 คน เพื่อศึกษาข้อเสนอเชิงนโยบายต่อผู้มีหน้าที่พิจารณาคัดเลือกหัวหน้าทีมกีฬา

2. ขอบเขตตัวแปร

ตัวแปรต้น คือ ปัจจัยส่วนบุคคลด้านคุณวุฒิการศึกษาของผู้ฝึกสอนกีฬาประเภททีม ได้แก่ ผู้ฝึกสอนที่มีคุณวุฒิสถาบันพลศึกษาหรือกีฬา และผู้ฝึกสอนที่ไม่มีคุณวุฒิสถาบันพลศึกษาหรือกีฬา โดยผู้ฝึกสอนที่ไม่มีคุณวุฒิสถาบันพลศึกษาหรือกีฬาจำแนกเป็นผู้ฝึกสอนที่เคยฝึกอบรมและผู้ฝึกสอนที่ไม่เคยฝึกอบรม

ตัวแปรตาม คือ ความคิดเห็นของผู้ฝึกสอนที่มีต่อคุณลักษณะที่สำคัญของหัวหน้าทีมกีฬา ใน 6 ด้าน ได้แก่ 1) ภาวะผู้นำ 2) บุคลิกภาพ 3) การสื่อสาร 4) การจูงใจ 5) มนุษยสัมพันธ์ และ 6) น้ำใจนักกีฬา และข้อเสนอเชิงนโยบายต่อผู้มีหน้าที่พิจารณาคัดเลือกหัวหน้าทีมกีฬา

3. ขอบเขตเวลา

ทำการวิจัยภายในระยะเวลา 12 เดือน คือ ระหว่างวันที่ 2 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2560 ถึงวันที่ 1 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2561

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยนี้ ใช้วิธีวิจัยแบบผสมผสาน (mixed methods research) ทั้งการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ การวิจัยเชิงปริมาณเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น สอบถามความคิดเห็นของผู้ฝึกสอนที่มีต่อคุณลักษณะที่สำคัญของหัวหน้าทีมกีฬา ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพเป็นการสัมภาษณ์ความคิดเห็นของผู้ฝึกสอนที่มีต่อข้อเสนอเชิงนโยบายต่อผู้มีหน้าที่พิจารณาคัดเลือกหัวหน้าทีมกีฬา ด้วยแบบสัมภาษณ์และแบบบันทึกข้อมูล

2. ขั้นตอนการวิจัย

ศึกษาเอกสาร บทความ และงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะที่สำคัญของหัวหน้าทีมกีฬา เพื่อสร้างเครื่องมือวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้ฝึกสอนที่มีต่อคุณลักษณะที่สำคัญของหัวหน้าทีมกีฬา ใน 6 ด้าน จำนวน 58 ข้อ มีทั้งแบบปลายปิดและปลายเปิด แบบปลายปิดมีลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่า (rating scale) แบ่งเป็น 5 ระดับ แบบปลายเปิดให้เขียนข้อเสนอแนะหรือความคิดเห็นอื่น ๆ ส่วนการสัมภาษณ์เป็นแบบบันทึกข้อมูลความคิดเห็นของผู้ฝึกสอนที่มีต่อข้อเสนอเชิงนโยบายต่อผู้มีหน้าที่พิจารณาคัดเลือกหัวหน้าทีมกีฬา การหาคุณภาพของเครื่องมือโดยให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity) โดยวิเคราะห์ค่า IOC ได้ค่าอยู่ระหว่าง .60 - 1.00 และหาค่าความเชื่อมั่น (reliability) โดยวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -coefficient) ได้ค่าเท่ากับ 0.96 แล้วนำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ที่ผู้ทรงคุณวุฒิให้ข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไข แล้วจึงนำไปเก็บข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล และสรุปผลการวิจัย

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

นำแบบสอบถามแจกให้กับผู้ฝึกสอนกีฬาประเภททีมในการแข่งขันกีฬามหาวิทยาลัยแห่งประเทศไทย ครั้งที่ 44 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างและรับกลับคืนด้วยตนเอง เพื่อตอบข้อคิดเห็นที่มีต่อคุณลักษณะที่สำคัญของหัวหน้าทีมกีฬา และสัมภาษณ์ผู้ฝึกสอนกีฬาประเภททีมด้วยตนเองเกี่ยวกับข้อเสนอเชิงนโยบายต่อผู้มีหน้าที่พิจารณาคัดเลือกหัวหน้าทีมกีฬา

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลเชิงปริมาณทำการวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าความถี่ (n) ค่าร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แปลผลโดยเทียบค่าเฉลี่ยกับเกณฑ์ และการทดสอบค่าที (t-test) เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของข้อมูลสองกลุ่ม แล้วนำเสนอเป็นตารางและความเรียง ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพคือ ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ทำการวิเคราะห์เชิงเนื้อหาแล้วสรุปเสนอเป็นความเรียง

ผลการวิจัย

จากการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ความคิดเห็นของผู้ฝึกสอนที่มีต่อคุณลักษณะที่สำคัญของหัวหน้าทีมกีฬา ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.54 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด 4 ด้าน เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย คือ ด้านน้ำใจนักกีฬา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.70 ด้านมนุษยสัมพันธ์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.56 ด้านการจูงใจ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.53 และด้านภาวะผู้นำ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.52 นอกนั้นอยู่ในระดับมาก คือ ด้านบุคลิกภาพ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.48 และด้านการสื่อสาร มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.43 ตามลำดับ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับที่ของความคิดเห็นของผู้ฝึกสอนที่มีต่อคุณลักษณะที่สำคัญของหัวหน้าทีมกีฬา

คุณลักษณะที่สำคัญของหัวหน้าทีมกีฬา	ความคิดเห็น			อันดับที่
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	
ด้านภาวะผู้นำ	4.52	.433	มากที่สุด	4
ด้านบุคลิกภาพ	4.48	.437	มาก	5
ด้านการสื่อสาร	4.43	.446	มาก	6
ด้านการจูงใจ	4.53	.449	มากที่สุด	3
ด้านมนุษยสัมพันธ์	4.56	.403	มากที่สุด	2
ด้านน้ำใจนักกีฬา	4.70	.392	มากที่สุด	1
รวมเฉลี่ย	4.54	.364	มากที่สุด	

ความคิดเห็นของผู้ฝึกสอนที่มีต่อคุณลักษณะที่สำคัญของหัวหน้าทีมกีฬาเมื่อแยกเป็นรายด้าน และรายข้อ พบว่า

1.1 ความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่สำคัญของหัวหน้าทีมกีฬาด้านภาวะผู้นำ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีความรับผิดชอบ รองลงมา คือ ยอมรับคำติชมจากผู้ฝึกสอนและผู้เล่นในทีม ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สามารถทำหน้าที่แทนผู้ฝึกสอนทั้งในและนอกสนามแข่งขันได้

1.2 ความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่สำคัญของหัวหน้าทีมกีฬาด้านบุคลิกภาพ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีระเบียบวินัยต่อตนเองและส่วนรวม รองลงมา คือ มีความภาคภูมิใจต่อทีมและสถาบันของตน ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ มีบุคลิกเป็นที่น่านิยม

1.3 ความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่สำคัญของหัวหน้าทีมกีฬาด้านการสื่อสาร ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สามารถถ่ายทอดคำสั่งหรือข้อแนะนำจากผู้ฝึกสอนให้กับผู้เล่นในทีมได้ รองลงมา คือ สามารถสั่งการในสนามด้วยคำพูดที่สั้นและชัดเจนได้ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สามารถสอดแนม (scouting) ร่วมกับผู้ฝึกสอนได้

1.4 ความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่สำคัญของหัวหน้าทีมกีฬาด้านการจูงใจ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีความมุ่งมั่นและไม่ย่อท้อเมื่อทีมอยู่ในสถานการณ์ที่เป็นรองในการแข่งขัน รองลงมา คือ สามารถกระตุ้นผู้เล่นในทีมให้เล่นอย่างเต็มที่ ได้ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ มีวิธีการจูงใจผู้เล่นในทีมให้เล่นเพื่อชัยชนะได้ และสามารถใช้คำพูดปลอบใจเชิงกระตุ้นผู้เล่นในทีม

1.5 ความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่สำคัญของหัวหน้าทีมกีฬาด้านมนุษยสัมพันธ์ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ได้รับความไว้วางใจจากผู้ฝึกสอนและผู้เล่นในทีม รองลงมา คือ มีความเป็นมิตร ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สามารถจำชื่อและบุคลิกของผู้เล่นในทีมได้

1.6 ความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่สำคัญของหัวหน้าทีมกีฬาด้านน้ำใจนักกีฬา ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ รู้แพ้ รู้ชนะ และรู้ภัย รองลงมา คือ เล่นกีฬาอย่างเต็มความสามารถทุกครั้ง ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สามารถควบคุมอารมณ์เมื่อถูกยั่วได้

1.7 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับคุณลักษณะที่สำคัญของหัวหน้าทีมกีฬา ได้แก่ เป็นผู้ที่มีความสามารถในการเล่นสูง เป็นผู้ที่มีประสบการณ์แข่งขันสูง มีความสามารถในการควบคุมดูแลผู้เล่นในทีมได้ มีอาวุโสในทีม และมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

2. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ฝึกสอนที่มีต่อคุณลักษณะที่สำคัญของหัวหน้าทีมกีฬา พบว่า ผู้ฝึกสอนที่มีคุณวุฒิสถาบันพลศึกษาหรือกีฬาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นที่มีต่อคุณลักษณะที่สำคัญของหัวหน้าทีมกีฬา ทั้งในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ฝึกสอนที่มีต่อคุณลักษณะที่สำคัญของหัวหน้าทีมกีฬา จำแนกตามผู้ฝึกสอนที่มีคุณวุฒิสถาบันพลศึกษาหรือกีฬากับผู้ฝึกสอนที่ไม่มีคุณวุฒิสถาบันพลศึกษาหรือกีฬา

คุณลักษณะที่สำคัญของหัวหน้าทีมกีฬา	คุณวุฒิสถาบันพลศึกษา หรือกีฬา				t	p
	มี		ไม่มี			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
ด้านภาวะผู้นำ	4.55	.396	4.49	.481	.821	.414
ด้านบุคลิกภาพ	4.53	.406	4.42	.474	1.400	.164
ด้านการสื่อสาร	4.44	.411	4.42	.495	.495	.268
ด้านการจูงใจ	4.56	.424	4.49	.483	.904	.368
ด้านมนุษยสัมพันธ์	4.57	.397	4.54	.414	.423	.673
ด้านน้ำใจนักกีฬา	4.71	.386	4.69	.04	.263	.793
รวมเฉลี่ย	4.56	.343	4.51	.392	.810	.420

3. ข้อเสนอเชิงนโยบายต่อผู้มีหน้าที่พิจารณาคัดเลือกหัวหน้าทีมกีฬา ประกอบด้วยสาระสำคัญ ๆ ดังนี้

3.1 ด้านการคัดเลือกหัวหน้าทีมกีฬา ให้พิจารณาจากคุณลักษณะที่สำคัญของการเป็นหัวหน้าทีมกีฬา และสถานการณ์ในการแข่งขัน ควรใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทั้งคณะผู้ฝึกสอนและนักกีฬา เพราะจะทำให้เป็นที่ยอมรับของทีม ถ้าเป็นการแข่งขันระดับนานาชาติควรเพิ่มเกณฑ์การคัดเลือกหัวหน้าทีม คือ สามารถสื่อสารภาษาอังกฤษได้ เพราะต้องทำหน้าที่สื่อสารกับผู้ตัดสิน รวมทั้งการติดต่อประสานงานกับผู้ที่เกี่ยวข้อง

3.2 ด้านการพัฒนาหัวหน้าทีมกีฬา ควรประเมินหัวหน้าทีมระหว่างปฏิบัติหน้าที่เป็นระยะ ๆ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาและปรับปรุงข้อบกพร่องต่าง ๆ หรือเมื่อต้องการเปลี่ยนแปลงหัวหน้าทีม รวมทั้งมีการประเมินเมื่อสิ้นสุดการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อนำไปประกอบการพิจารณาคัดเลือกครั้งต่อไป

3.3 ด้านการสร้างขวัญกำลังใจแก่หัวหน้าทีมกีฬา ควรมีการส่งเสริมให้หัวหน้าทีมได้รับการฝึกอบรมหรือให้ความรู้เพิ่มเติมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะที่สำคัญในการเป็นหัวหน้าทีมกีฬา

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยมีประเด็นที่น่าสนใจควรนำมาอภิปรายได้ดังนี้

1. จากผลการวิจัยที่พบว่า คุณลักษณะที่สำคัญของหัวหน้าทีมกีฬาในภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด เนื่องจากหัวหน้าทีมเป็นผู้มีบทบาทสำคัญที่จะต้องเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างผู้ฝึกสอนและผู้เล่นในทีม เพื่อร่วมมือกันให้การฝึกซ้อมและแข่งขันมีความราบรื่นและบรรลุเป้าหมาย อีกทั้งยังสามารถจูงใจและใช้ภาวะผู้นำเพื่อดึงศักยภาพของผู้เล่นในทีมให้เล่นอย่างเต็มความสามารถได้ ประกอบกับหัวหน้าทีมต้องมีบุคลิกภาพที่ดีเป็นแบบอย่างแก่ผู้เล่นในทีมและบุคคลทั่วไป เนื่องจากหัวหน้าทีมจะมีลักษณะโดดเด่นกว่านักกีฬาคณะอื่น ๆ จึงเป็นที่สนใจของคนทั่วไป และหัวหน้าทีมต้องสามารถสื่อสารทำความเข้าใจในกลยุทธ์การแข่งขัน และระเบียบ กฎ กติกา รวมทั้งการถ่ายทอดคำสั่งจากผู้ฝึกสอนให้แก่ผู้เล่นในทีมได้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของสุปราณี ขวัญบุญจันทร์ (2541) ที่อธิบายลักษณะของผู้นำกีฬาไว้ว่า ผู้นำเป็นผู้ที่สามารถชี้แนะแนวทางให้กับผู้อื่นได้ โดยที่ผู้นำนั้นต้องมีสายตาที่กว้างไกล หรืออาจกล่าวได้ว่าเป็นผู้ที่สามารถสร้างทีมกีฬาได้อย่างแข็งแกร่งและมั่นคง และยังสอดคล้องกับแนวคิดของ Terry (2016) หรือ “กัปตันเจที” อดีตหัวหน้าทีมสโมสรฟุตบอลเชลซีและทีมชาติอังกฤษ ที่กล่าวว่า สิ่งที่สำคัญที่สุดของหัวหน้าทีม คือ การทำให้ได้รับการยอมรับจากเพื่อนร่วมทีมและต้องเรียนรู้เพื่อนร่วมทีม จึงให้ความสนิทสนมเป็นกันเองกับเพื่อนร่วมทีมทุกคน การฝึกซ้อมอย่างหนักทุกวันกับเพื่อนร่วมทีม จะสร้างความประทับใจให้กับสมาชิกในทีม รวมทั้งจากการที่ได้ทุ่มเทการเล่นในสนามทุก ๆ ครั้ง จะทำให้ได้รับการยอมรับมากยิ่งขึ้น

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ยังมีประเด็นที่น่าสนใจนำมาอภิปรายได้อีกดังนี้

1.1 ด้านภาวะผู้นำ จากผลการวิจัยพบว่า ในภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อที่พบว่า ข้อที่มีความรับผิดชอบและข้อยอมรับคำติชมจากผู้ฝึกสอนและผู้เล่นในทีม มีความคิดเห็นสูงสุดและรองลงมานั้น ทั้งนี้เนื่องจากหัวหน้าทีมต้องมีภาวะผู้นำสูงคอยควบคุมดูแลผู้เล่นในทีม ดังนั้น

ความรับผิดชอบต่อหน้าที่ในฐานะผู้นำจึงเป็นสิ่งสำคัญ อีกทั้งต้องสร้างความน่าเชื่อถือและเป็นที่ยอมรับของผู้เล่นในทีม หัวหน้าทีมต้องมีใจกว้างยอมรับคำติชมทั้งจากผู้ฝึกสอนและเพื่อนร่วมทีมด้วย เพื่อนำความคิดเห็นต่าง ๆ มาปรับปรุงและพัฒนาการเล่นของทีมให้ดียิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับเนตร์พัฒนา ยาวีราช (2547) ที่กล่าวว่า ภาวะผู้นำ หมายถึง บุคคลที่มีความสามารถในการบังคับบัญชาบุคคลอื่น โดยได้รับการยอมรับและยกย่องจากบุคคลอื่น เป็นผู้ทำให้บุคคลอื่นไว้วางใจและให้ความร่วมมือ ความเป็นผู้นำเป็นผู้มีหน้าที่ในการอำนวยความสะดวกหรือสั่งการ บังคับบัญชา ประสานงาน โดยอาศัยอำนาจหน้าที่เพื่อให้งานบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์

1.2 ด้านบุคลิกภาพ จากผลการวิจัยพบว่า ในภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อที่พบว่า ข้อที่มีระเบียบวินัยต่อตนเองและส่วนรวม และข้อที่มีความภาคภูมิใจต่อทีมและสถาบันของตน มีความคิดเห็นสูงสุดและรองลงมานั้น ทั้งนี้เนื่องจากหัวหน้าทีมมีบทบาทสำคัญในการเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เล่นในทีมและบุคคลทั่วไป ซึ่งสอดคล้องกับ Mahoney, Gabriel and Perkins (1987) ที่ศึกษาบุคลิกภาพของนักกีฬา พบว่า นักกีฬาชั้นเลิศมักจะมีความกระตือรือร้นสูง แต่มีความเครียด ความเก็บกด และความโกรธน้อยกว่าบุคคลทั่วไป ซึ่งผู้ฝึกสอนควรที่จะมีความรู้ความเข้าใจในบุคลิกภาพของนักกีฬาของตน เพื่อที่จะใช้ประกอบในการวางแผนการฝึกซ้อมและแข่งขันได้

1.3 ด้านการสื่อสาร จากผลการวิจัยพบว่า ในภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อที่พบว่า ข้อสามารถถ่ายทอดคำสั่งหรือข้อแนะนำจากผู้ฝึกสอนให้กับผู้เล่นในทีมได้ และข้อสามารถสั่งการในสนามด้วยคำพูดที่สั้นและชัดเจนได้ มีความคิดเห็นสูงสุดและรองลงมานั้น ทั้งนี้ เนื่องจากหัวหน้าทีมต้องมีความสามารถในการถ่ายทอดคำสั่ง ซึ่งเป็นส่วนสำคัญที่จะถ่ายทอดความรู้และกลยุทธ์ในการฝึกซ้อมและแข่งขันจากผู้ฝึกสอนไปยังเพื่อนร่วมทีม และยังสามารถแนะนำเทคนิคการเล่นให้กับผู้เล่นในทีมได้อย่างเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Haase (2006) ที่ได้วิจัยความสำคัญของการติดต่อสื่อสารเป็นรากฐานสำคัญของความสำเร็จของผู้ฝึกสอนกีฬา นอกจากความรู้ที่เกี่ยวข้องกับกีฬาแต่ละชนิดหรือความรู้เรื่องระเบียบวินัยที่ต้องทราบแล้ว ความสามารถในการสื่อสารได้หลายรูปแบบเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งเพื่อใช้ในการให้ความรู้ คำแนะนำ และกระตุ้นให้นักกีฬามีศักยภาพอย่างเต็มที่

1.4 ด้านการจูงใจ จากผลการวิจัยพบว่า ในภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อที่พบว่า ข้อมีความมุ่งมั่นและไม่ย่อท้อเมื่อทีมอยู่ในสถานการณ์ที่เป็นรองในการแข่งขัน และข้อสามารถกระตุ้นผู้เล่นในทีมให้เล่นอย่างเต็มที่ ได้ มีความคิดเห็นสูงสุดและรองลงมานั้น ทั้งนี้เนื่องจากหัวหน้าทีมต้องเป็นผู้ที่มีจิตใจมุ่งมั่นและไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคในทุกสถานการณ์ เพราะหัวหน้าทีมเป็นผู้สร้างขวัญและกำลังใจให้แก่ผู้เล่นในทีม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของวิเชียร วิทยอุดม (2547) ที่ได้กล่าวว่า การจูงใจเป็นกระบวนการทางจิตใจที่ผลักดันให้บุคคลกระทำหรือแสดงพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง จนเกิดผลสำเร็จถูกต้องตามทิศทางที่ต้องการได้

1.5 ด้านมนุษยสัมพันธ์ จากผลการวิจัยพบว่า ในภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อที่พบว่า ข้อได้รับความไว้วางใจจากผู้ฝึกสอนและผู้เล่นในทีม และข้อมีความเป็นมิตร มีความคิดเห็นสูงสุดและรองลงมานั้น เนื่องจากหัวหน้าทีมต้องได้รับการยอมรับและไว้วางใจทั้งจากผู้ฝึกสอนและผู้เล่นในทีม เพราะหัวหน้าทีมมีหน้าที่สำคัญในการเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างผู้เล่นในทีมให้เป็นอันหนึ่งอัน

เดียวกัน สอดคล้องกับแนวคิดของ Keith (1967) ที่กล่าวว่า ทศนคติทางด้านมนุษยสัมพันธ์ เป็นคุณลักษณะที่สำคัญของผู้นำที่ประสบความสำเร็จและเป็นที่ยอมรับกันนั้น มักจะทำงานได้สำเร็จโดยอาศัยพึ่งพาบุคคลอื่น ซึ่งสอดคล้องกับพุลสุข สังข์รุ่ง (2550) ที่กล่าวว่า มนุษยสัมพันธ์เป็นการสร้างความสัมพันธ์อันดีทางสังคมของมนุษย์ เพื่อก่อให้เกิดความร่วมมือร่วมใจเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน เกิดความรักใคร่นับถือ ความจงรักภักดี ซึ่งเป็นผลให้เกิดความสำเร็จในการทำงาน และยงยุทธ เกษสาคร (2544) ที่กล่าวว่า ผู้นำหรือหัวหน้าทีมที่ฉลาดต้องรู้จักหาแนวทางให้บุคคลในทีมทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ โดยใช้หลักมนุษยสัมพันธ์เพื่อนำมาจูงใจให้สมาชิกทุ่มเทกำลังกายและใจ และสร้างพลังให้เกิดการรวมกลุ่มกันทำงานเพื่อความสำเร็จตามเป้าหมายร่วมกัน

1.6 ด้านน้ำใจนักกีฬา จากผลการวิจัยพบว่า ในภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อที่พบว่า ข้อรู้แพ้ รู้ชนะ และรู้ภัย และข้อเล่นกีฬาอย่างเต็มความสามารถทุกครั้ง มีความคิดเห็นสูงสุดและรองลงมา นั้น ทั้งนี้เนื่องจากในการแข่งขันกีฬานั้น นักกีฬาทุกคนต้องมีคุณสมบัติที่สำคัญอย่างยิ่งก็คือ การมีน้ำใจนักกีฬา ดังนั้น หัวหน้าทีมจึงเป็นบุคคลที่ต้องเป็นแบบอย่างแก่ผู้เล่นคนอื่น ๆ ในด้านการมีน้ำใจนักกีฬา จะเห็นได้ว่า เมื่อใดที่นักกีฬาแสดงออกทางด้านน้ำใจนักกีฬา ก็จะได้รับชื่นชมทั้งจากคู่แข่งและจากผู้ดูกีฬาทุกครั้งเมื่อนั้น เพราะเป็นการแสดงออกถึงจิตสำนึกเชิงคุณธรรมจริยธรรมได้เป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับ Donal (1977) ที่กล่าวว่า ผู้ที่มีน้ำใจนักกีฬาควรประกอบด้วย การเล่นกีฬาด้วยความยุติธรรม และสุดความสามารถ มีความสนุกสนานและเพื่อความสำเร็จของทีมตามแบบฉบับของนักกีฬา ยอมรับเจ้าหน้าที่และการตัดสินของคณะกรรมการ ปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างที่ดีทั้งในและนอกสนามแข่งขัน และยังสอดคล้องกับเกษม นครเขตต์ (2555) ที่กล่าวว่า น้ำใจนักกีฬาเป็นคุณสมบัติเบื้องต้นที่ต้องเกิดขึ้นในตัวนักกีฬา ก่อนอื่นใด ถ้านักกีฬาผู้นั้นเป็นผู้มีน้ำใจนักกีฬาสูง ก็เท่ากับว่าเขาเป็นผู้ที่มีคุณธรรมสูงเช่นกัน

2. จากผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ฝึกสอนที่มีต่อคุณลักษณะที่สำคัญของหัวหน้าทีมกีฬา ที่พบว่า ผู้ฝึกสอนที่มีคุณวุฒิสาขาพลศึกษาหรือกีฬาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่สำคัญของหัวหน้าทีมกีฬา ทั้งในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันนั้น เนื่องจากคุณลักษณะที่สำคัญของหัวหน้าทีมกีฬาที่กล่าวมา ผู้ฝึกสอนต่างก็มีความเห็นว่า มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในทุก ๆ ด้านสำหรับผู้ที่จะมาทำหน้าที่เป็นหัวหน้าทีมกีฬา และจากการศึกษาก็พบว่า ผู้ฝึกสอนที่ไม่มีคุณวุฒิสาขาพลศึกษาหรือกีฬาส่วนใหญ่ได้เข้ารับการฝึกอบรมเกี่ยวกับหลักสูตรการเป็นผู้ฝึกสอนกีฬานั้น ๆ มาแล้ว นอกจากนี้ จากการสังเกตและสัมภาษณ์ก็พบว่า ผู้ฝึกสอนส่วนใหญ่จะเป็นผู้เล่นในกีฬานั้น ๆ มาก่อนเกือบทั้งสิ้น ดังนั้น ผู้ฝึกสอนจึงมีความรู้ความเข้าใจและตระหนักเป็นอย่างดีว่า หัวหน้าทีมที่ดีจะต้องมีคุณลักษณะที่สำคัญดังกล่าว

3. จากข้อเสนอเชิงนโยบายต่อผู้มีหน้าที่พิจารณาคัดเลือกหัวหน้าทีมกีฬา ที่พบว่า ต้องพิจารณาจากคุณลักษณะที่สำคัญของหัวหน้าทีมกีฬาและสถานการณ์ในการแข่งขัน ควรใช้กระบวนการมีส่วนร่วม ถ้าเป็นการแข่งขันระดับนานาชาติควรเพิ่มเกณฑ์ด้านความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษ ควรมีการประเมินหัวหน้าทีม และควรมีการส่งเสริมให้หัวหน้าทีมได้รับการฝึกอบรมหรือให้ความรู้เพิ่มเติม นั้น ทั้งนี้เนื่องจากหัวหน้าทีมซึ่งถือว่าเป็นผู้ที่มิบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการแข่งขันรองจากผู้ฝึกสอน หรือเปรียบเสมือนเป็นผู้ฝึกสอนคนที่สองของทีม ต้องทำหน้าที่เป็นตัวแทนทีมทั้งในสนามและนอกสนามแข่งขัน การตัดสินใจแก้ไข

ปัญหาต่างๆ แทนผู้ฝึกสอน และสามารถควบคุมสถานการณ์ในการแข่งขันได้ด้วย ดังนั้น แนวทางในการพิจารณาคัดเลือกหัวหน้าทีม จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องคัดเลือกจากผู้เล่นที่มีคุณลักษณะที่สำคัญดังกล่าว การใช้กระบวนการมีส่วนในการคัดเลือกหัวหน้าทีมก็เพื่อให้เป็นที่ยอมรับของทีม การคัดเลือกหัวหน้าทีมที่สามารถสื่อสารภาษาอังกฤษได้ในการแข่งขันระดับนานาชาติก็เพื่อที่จะสื่อสารกับผู้ตัดสินและผู้ที่เกี่ยวข้องได้นอกจากนี้ การประเมินหัวหน้าทีมก็เพื่อปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ และใช้ประกอบการคัดเลือกหัวหน้าทีมในครั้งต่อ ๆ ไป รวมทั้งการฝึกอบรมหรือให้ความรู้เพิ่มเติมก็เพื่อต้องการพัฒนาคุณลักษณะที่สำคัญในการเป็นหัวหน้าทีม และเป็นการสร้างขวัญกำลังใจแก่หัวหน้าทีมด้วย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้งาน
  - 1.1 ผู้ฝึกสอนควรนำไปเป็นต้นแบบในการกำหนดคุณลักษณะที่สำคัญของหัวหน้าทีมในการแข่งขันกีฬาต่าง ๆ ให้มีประสิทธิภาพ ทั้งกีฬาขั้นพื้นฐาน กีฬาเพื่อความเป็นเลิศ และกีฬาเพื่อการอาชีพ
  - 1.2 ผู้ฝึกสอนและผู้ที่เกี่ยวข้องควรใช้เป็นกรอบและแนวทางในการคัดเลือกหัวหน้าทีมในการแข่งขันกีฬาระดับต่าง ๆ ทั้งระดับท้องถิ่น ระดับภูมิภาค ระดับชาติ และระดับนานาชาติ
  - 1.3 หัวหน้าทีมกีฬาทุกชนิดควรปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามคุณลักษณะที่สำคัญของหัวหน้าทีมกีฬา
2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

ควรศึกษาเปรียบเทียบคุณลักษณะที่สำคัญของหัวหน้าทีมกีฬาของทีมชาติไทย กับคุณลักษณะที่สำคัญของหัวหน้าทีมกีฬานานาชาติ เพื่อเปรียบเทียบข้อแตกต่างระหว่างความคิดเห็นของผู้ฝึกสอนในประเทศและต่างประเทศ เป็นมุมมองในการหาคุณลักษณะที่สำคัญของหัวหน้าทีมกีฬาที่เป็นสากลต่อไป

รายการอ้างอิง

- เกษม นครเขตต์. (2555). ศิลปะแห่งกีฬา. นครปฐม: เพชรเกษมพรินต์ติ้งกรุ๊ป.
- เนตร์พัฒนา ยาวีราช. (2547). ภาวะผู้นำและผู้นำเชิงกลยุทธ์. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: เซ็นทรัลเอ็กซ์เพรส.
- พูลสุข สังข์รุ่ง. (2550). มนุษย์สัมพันธ์ในองค์กร. (พิมพ์ครั้งที่ 10). นนทบุรี: บี เค อินเตอร์พรีนซ์.
- ยงยุทธ เกษสาคร. (2544). ภาวะผู้นำและการจูงใจ. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: เอสเคบุ๊คเนต.
- วิเชียร วิทโยดม. (2547). พฤติกรรมองค์กร. กรุงเทพฯ: ซีระพีมส์และไซเท็กซ์.
- สุปราณี ขวัญบุญจันทร์. (2541). จิตวิทยาการกีฬา. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- Barnard, C. I. (1969). Organization and Management. Massachusetts: Harvard University Press.
- Donal, E. F. (1977). Creative Management Techniques in Interscholastic Athletic. New Jersey: John Wiley & Sons.

- Haase, N. (2006). Expert or Dilettane? Reflections on the Professionalism of Coaches and Effective Communcation. German Sport University Cologne. Retrieved June 11, 2007, from <http://www.sportabiz.bz>.
- Keith, D. (1967). Human Relations at Work. New York: McGraw-Hill.
- Krejcie, R.V. and Mogan, D.W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. Educational and Psychological Measurement. 30 (1970). 607-610.
- Mahoney, M. J., Gabriel, T. J. and Perkins, T. S. (1987). Psychological skills and exceptional athletic. The Sports Spychologist. (1). 181-199.
- Quible, Z. K. (1980). The Administrative Office Management Function. (2nd ed.). Connecticut: Greenwood.
- Sachs, B. M. (1996). Educational Administration: A Behavioral Approach. Massachusetts: Houghton Mifflin.
- The secret of being a team captain from JT. Retrieved September 13, 2016, from <http://thai.chelseafc.com/news/blogs/boilerplate-allincfc/allincfc/jt-s-captaincy-tips1.html>.